

”איתיביה... אמר ליה בעיקר הרגל. איתיביה... אמר ליה בעיקר הרגל”

מדוע הגמרא מקשה שוב ושוב קושיה שיש עליה את אותו התירוץ?

ג'א' (ש"ס ע"א ד"ה כ"פ)

כל הנהו דמייחתי ידע המקשה דמאי לשנויי בצריך למקומו אלא שרונה לידע אם יש לתרץ בענין אחר.

מ"ג ד"ס א"ב (ש"ס ע"א ד"ה י"א ו"א ו"ס):

דברי התוס' כאן הם כלל חשוב ונצרך בהרבה מקומות בש"ס, דהמקשן מקשה מכמה מקומות, והתרצן מתרץ בכולם אותו התירוץ. וקשה כיון דכבר תירץ לו קושיא הראשונה, מאי מקשה עוד הרי ידע דבתירוץ ההוא יש לתרץ גם הקושיות האחרות. אלא הענין הוא שהמקשן רוצה לידע אם יש לתרץ בענין אחר יותר מרווח. והביא כלל זה בשם התוס', בקיצור כללי התלמוד (סוף מסי ברכות דף מה ע"א), ע"ש. ונראה להביא מקור ברור לדברי התוס', ממ"ש בב"ק (מב ב) סבר דילמא אית ליה טעמא אחרינא דעדיף מיניה ונימא ליה ע"ש.

פ"ב (ש"ס ע"א ד"ה ג' א"ס' ד"ה כ"ה הכ"א)

נ"ב כן דרך התלמוד בכמה מקומות משום יגדיל תורה. גם י"ל הני איתיביה לא אמורא אותבינהו ולא בחד זימנא אלא בכמה זימני דאתמרא פלוגתא דר"י ור"ל איתבו עלה כמה אמוראי ולא ידע כל חד מהני בדחבריה ותלמודא הוא דסדרינהו בהדדי.

א"ב-א"ב (ש"ס ע"א כ"א ע"ב)

כי כך סוגיית התלמוד בכל מקום והטעם משום דאותו התירוץ דוחק הוא ובא המקשן להראות דהרבה דוחקים אתה צריך לסבול בכמה משניות, ונמצא בפוסקים בהרבה מקומות מכריחין שאין הלכה מחמת כן באותו שמשני שנויא דחיקא בכ"ה ג.

ע"ה (ה"א א"ב ע"ב כ"ה ג' פ"ה)

(יג) הרבה פעמים תמצא שהמקשן מקשה והמתרץ תירץ לו הכא במאי עסקינן כו', אחר כך מקשה מברייטא אחרת ומתרץ לו הכא נמי כו' כמו התירוץ הראשון, וכן הרבה בזה אחר זה. ולכאורה יש לתמוה דקארי לה מאי קארי לה, מאחר ששמע פעם אחת התירוץ מהתרצן אם כן מה מקשה תו, וכי לא ידע שמתורץ בתירוץ הראשון. וקבלתי שהמקשן הקשה כל הקושיות בפעם אחת, דהיינו כל מיתיבי ותא שמע שהביא הביא כולם בבת אחת והקשה מהם, והתרצן תירץ לו על כולם תירוץ זה הכא במאי עסקינן, רק הסדרן סידר אחר כך כל תא שמע בפני עצמו כדי ליתן ריוח.